OD ISTOG AUTORA

Dnevnik jednog čarobnjaka
Alhemičar
Brida
Anđeo čuvar
Na obali reke Pjedre sedela sam i plakala
Maktub
Peta gora
Veronika je odlučila da umre
Đavo i gospođica Prim
Jedanaest minuta
Priručnik za ratnika svetlosti
Zahir
Veštica iz Portobela
Alef
Rukopis otkriven u Akri
Preljuba
Biti kao reka
Špijunka
Pobednik je sam
Hipi
Strelac
Najviši dar

PAULO KOELJO

PETA GORA

Prevod s portugalskog
Jasmina Nešković

Laguna

Naslov originala

Paulo Coelho
O Monte Cinco

Copyright © 1996 by Paulo Coelho

This edition was published by arrangements with Sant Jordi Asociados Agencia Literaria
S.L.U. Barcelona, Spain. All Rights Reserved

http:// paulocoelhoblog.com/

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za A. M., ratnika svetlosti

O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.

Reče pak: Zaista vam kažem da nijedan prorok nije priznat u postojbini svojoj.

A uistinu vam kažem: Mnoge udovice bijahu u Izrailju u vrijeme Ilijino kad se nebo zatvori za tri godine i šest mjeseci, i bi velika glad po svoj zemlji.

I nijednoj od njih ne bi poslan Ilija do u Sareptu Sidonsku ženi udovici.

Jevanđelje po Luki, 4: 24–26

Piščeva napomena

U mojoj knjizi *Alhemičar* glavna teza je sadržana u rečenici koju je kralj Melkisedek izgovorio pastiru Santjagu: „Kad nešto želiš, čitava se Vaseljena zaveri da ostvariš tu svoju želju."

Potpuno verujem u to. Međutim, poduhvat življenja vlastite sudbine podrazumeva čitav niz etapa koje znatno nadmašuju našu moć poimanja, a cilj im je da nas neprestano navode na put naše Lične Legende – ili da nam omoguće da naučimo lekcije neophodne za ispunjenje naše sopstvene sudbine. Čini mi se da ovo što kažem mogu bolje da potkrepim ako navedem jednu epizodu iz svog života.

Dvanaestog avgusta hiljadu devetsto sedamdeset devete otišao sam na počinak s jednom jedinom izvesnošću: kao tridesetogodišnjak uspeo sam da dostignem vrhunac svoje karijere producenta ploča. Radio sam kao umetnički direktor CBS-a u Brazilu kad su me pozvali u SAD na razgovor s vlasnicima diskografske kuće. Bio sam ubeđen da će mi oni pružiti sve mogućnosti za ostvarenje svega onog što

sam želeo da postignem u ovoj oblasti. Naravno, moj veliki san – da postanem pisac – bio je ostavljen po strani, ali zar je to bilo važno? Na kraju krajeva, stvarni život bio je posve drugačiji nego što sam ja zamišljao; u Brazilu nije bilo prostora da se živi od književnosti.

Te noći sam doneo odluku i napustio svoj san: trebalo je da se priviknem na okolnosti i iskoristim priliku koja mi se nudi. Ako se moje srce usprotivi, moći ću uvek da ga zavaram pišući reči za muziku kad god to poželim i – s vremena na vreme – sarađujući u nekim novinama. Uostalom, bio sam ubeđen da je moj život krenuo drugačijim tokom, ali ništa manje uzbudljivim: očekivala me je blistava budućnost u multinacionalnoj muzičkoj kompaniji.

Kad sam se probudio, predsednik mi se javio telefonom: bio sam otpušten, bez dodatnih objašnjenja. Iako sam naredne dve godine kucao na različita vrata, nisam uspeo da se zaposlim u toj struci.

Kad sam završio pisanje *Pete Gore*, setio sam se tog događaja – i drugih znakova neminovnosti na koje sam nailazio u životu. Kad god mi se činilo da suvereno vladam situacijom, uvek bi se nešto desilo i bacalo me na dno. Pitao sam se: zašto? Nisam li ja osuđen da uvek stignem nadomak ostvarenja, ali da nikad ne prekoračim liniju cilja? Možda je Bog toliko okrutan da mi dopušta da vidim palme na obzorju samo zato da bi me umorio žeđu usred pustinje?

Dugo mi je trebalo da shvatim da to nije baš tako. Postoje stvari koje se smeštaju u naš život da bi nas vratile na pravi put naše Lične Legende. Druge iskrsavaju zato da bismo mogli da primenimo usvojena znanja. I naposletku, neke se javljaju zato da bi nas nečemu naučile.

U svojoj knjizi *Hodočašće* pokušao sam da pokažem kako te pouke ne moraju biti povezane s bolom i patnjom; dovoljni su disciplina i budnost. Iako je to shvatanje postalo značajna blagodet u mom životu, nisam uspevao da razumem pojedine teške trenutke kroz koje sam prošao, bez obzira na svu disciplinu i budnost.

Jedan od takvih primera jeste i slučaj koji sam maločas naveo; bio sam dobar stručnjak, trudio sam se svim silama da pružim najbolje od sebe, i imao sam ideje koje i dan-danas smatram prihvatljivim. Ali se desilo ono što je bilo neminovno, i to upravo u trenutku kad sam osećao najviše samopouzdanja i poverenja. Mislim da nisam usamljen u tom iskustvu; neminovnost je već dotakla život svakog ljudskog stvorenja na kugli zemaljskoj. Neki su se oporavili, drugi su podlegli – ali svakog od nas već su okrznula krila tragedije.

Zbog čega? Da bih sebi odgovorio na to pitanje, pustio sam Iliju da me vodi kroz dane i noći grada Akbara.

Prolog

Početkom 870. godine pre Hrista jedna zemlja poznata kao Fenikija – koju su Izraelićani zvali Liban – obeležavala je gotovo tri stoleća mira. Njeni stanovnici mogli su biti ponosni na svoja postignuća; kako nisu bili vojno jaki, bili su prinuđeni da razviju jednu zavidnu veštinu pregovaranja, jedini način da obezbede opstanak u svetu izloženom neprestanim ratnim pustošenjima. Savez koji su sklopili oko hiljadite godine pre Hrista sa Solomonom iz Izrailja omogućio im je osavremenjivanje trgovačke flote i širenje trgovine. Od tog trenutka Fenikija je bila u neprekidnom usponu.

Njeni pomorci već su dospeli do tako udaljenih krajeva kao što su Španija i Atlantski okean, a postoje i teorije – još uvek nepotvrđene – da su ostavili pisane tragove na severoistoku i na jugu Brazila. Prevozili su staklo, kedrovinu, oružje, gvožđe, i slonovaču. Žitelji velikih gradova – kao što su bili Sidon, Tir i Biblos – poznavali su brojeve, astronomske proračune, proizvodnju vina i koristili, već

dvesta godina, jedan skup znakova za pisanje koji su Grci poznavali pod imenom alfabet.

Početkom 870. godine pre Hrista jedan ratni savet sastao se u dalekom mestu Ninivi. Tu je grupa asirskih vojskovođa odlučila da uputi svoje trupe da pokore narode smeštene duž obale na Sredozemnom moru. Fenikija je izabrana za prvu zemlju koja će biti napadnuta.

Početkom 870. godine pre Hrista dva čoveka – sakrivena u jednoj štali u Gileadi, u Izrailju – iščekivala su smrt koja ih je svakoga časa mogla zadesiti.

PRVI DEO

– Služio sam jednog Gospoda koji me sada ostavlja u šakama mojih neprijatelja – reče Ilija.

– Bog je Bog – odgovori Levit. – On nije kazao Mojsiju da li je dobar ili zao; rekao je jedino: *Ja jesam*. Dakle, On je sve što postoji pod suncem: grom koji razara kuću i ruka čovekova koja je obnavlja.

Razgovor je bio jedini način da se zavara strah; svakoga časa vojnici će otvoriti vrata štale u kojoj su se nalazili, otkriti njih dvojicu i ponuditi im jedini mogući izbor: da obožavaju Vala – feničanskog boga – ili da budu pogubljeni. Pretraživali su kuću po kuću preobraćajući ili pogubljujući proroke.

Možda će se Levit odreći vere i umaći smrti, ali Ilija nije imao izbora: sve se dogodilo njegovom krivicom i Jezavelja je po svaku cenu želela njegovu glavu.

– Anđeo Gospodnji me je primorao da odem i govorim sa carem Ahavom, i da ga upozorim da neće pasti kiša sve dok u Izrailju budu obožavali Vala – reče kao da moli za oproštaj što je poslušao ono što mu je anđeo govorio. – Ali Bog sporo radi; kad se budu osetile posledice suše, Jezavelja će već potamaniti sve one koji budu i dalje ostali verni Gospodu.

Levit ne reče ništa. Razmišljao je o tome da li treba da se prikloni Valu ili da umre u ime Gospodnje.

– Ko je Bog? – nastavi Ilija. – Da li to On drži mač vojnika koji pogubljuje one što nisu izdali veru naših patrijarha? Da li je On bio taj koji je postavio jednu tuđinsku princezu na presto naše zemlje, kako bi sve te nesreće mogle da zadese naše pokoljenje? Da li to Bog ubija vernike, nedužne, one koji slede Mojsijev zakon?

Levit je doneo odluku; radije će umreti. Tada je prsnuo u smeh jer ga pomisao na smrt više nije plašila. Okrenuvši se prema mladom proroku pored sebe pokušao je da ga umiri:

– Pitaj Boga lično, kad već sumnjaš u Njegove odluke – reče. – Ja sam već prihvatio svoju sudbinu.

– Gospod ne može želeti da budemo nemilosrdno pobijeni – navaljivao je Ilija.

– Bog sve može. Kad bi činio isključivo ono što nazivamo Dobrim, ne bismo mogli da ga zovemo Svemogućim; On bi vladao samo jednim delom Vaseljene, a postojao bi neko moćniji od Njega, koji bi nadzirao i procenjivao njegove postupke. U tom slučaju, ja bih obožavao tog nekog, moćnijeg.

– Ako On već sve može, zašto ne poštedi patnje one koji ga vole? Zašto nas ne spase, umesto što daje moć i slavu Svojim neprijateljima?

– Ne znam – odgovori Levit. – Ali neki razlog postoji, i nadam se da ću ga uskoro saznati.

– Ti nemaš odgovor na ovo pitanje.

– Nemam.

Obojica ućutaše. Iliju je oblivao hladan znoj.

– Ti si prestrašen, ali ja sam već prihvatio svoju sudbinu – primeti Levit. – Izaći ću i okončati ovu agoniju. Kad god začujem neki krik napolju, patim zamišljajući kako će biti kad kucne moj čas. Otkako smo ovde zamandaljeni, umirao sam već stotinu puta, a mogao sam umreti samo jednom. Kad već treba da mi odrube glavu, neka to bude što pre.

Bio je u pravu. Ilija je slušao iste krike, i već je patio preko granice svoje izdržljivosti.

– Idem sa tobom. Umorila me je ova borba za još nekoliko sati života.

Ustao je i otvorio vrata štale puštajući da uđe sunce i otkrije dvojicu ljudi koji su se u njoj sakrili.

Levit ga uhvati za ruku i oni krenuše putem. Da se ovde-onde nije čuo poneki krik, reklo bi se da je to jedan običan dan u nekom gradu nalik na bilo koji drugi – sa suncem koje nije prejako pržilo i povetarcem koji je dopirao sa dalekog okeana stvarajući prijatnu svežinu, s prašnjavim ulicama i kućama sagrađenim od ilovače pomešane sa slamom.

– Duše su nam obuzete strahom od smrti, a dan je tako lep – reče Levit. – Vrlo često, u nekim drugim prilikama, kada sam bio pomiren sa Bogom i sa svetom, vrućina je bila nesnosna, pustinjski vetar nanosio je pesak u moje oči i nije mi dozvoljavao da vidim ni prst pred okom. Božji naum ne slaže se baš uvek s onim što mi jesmo ili osećamo, ali jemčim da On ima neki razlog za sve to.

– Divim se tvojoj veri.

Levit osmotri nebo, kao da želi malo da razmisli. Zatim se okrete ka Iliji:

– Nemoj da se diviš i nemoj toliko da veruješ: u pitanju je opklada koju sam sklopio sam sa sobom. Kladio sam se da Bog postoji.

– Ti si prorok – usprotivio se Ilija. – I ti čuješ glasove, i znaš da postoji jedan svet izvan ovog sveta.

– Možda je to plod moje uobrazilje.

– Već si video Božja znamenja – navaljivao je Ilija, koji je počeo da oseća nespokojstvo zbog opaski svoga pratioca.

– Možda je to plod moje uobrazilje – ponovo je glasio odgovor. – Zapravo, jedina opipljiva stvar koju imam je moja opklada: rekao sam samom sebi da sve to potiče od Svevišnjeg.

Ulica je bila pusta. Zatvoreni u svojim kućama ljudi su čekali da Ahavovi vojnici obave zadatak koji im je dala tuđinska princeza: da pogube proroke iz Izrailja. Ilija je hodao pored Levita i imao je utisak da ga iza svakog od tih prozora i vrata neko posmatra – i okrivljuje za ono što se upravo događalo.

„Nisam tražio da budem prorok. Možda je sve to takođe bilo plod moje uobrazilje“, mislio je Ilija.

Ali posle onog što se desilo u stolarskoj radionici znao je da nije.

Još od detinjstva slušao je glasove i razgovarao s anđelima. Tada su ga njegovi roditelji naterali da se obrati jednom svešteniku iz Izrailja koji ga je – posle dugog ispitivanja – proglasio za nabija, proroka, „čoveka od duha“, onoga ko se „ushićuje Božjim glasom.“

Pošto je satima s njime razgovarao, sveštenik je rekao njegovim roditeljima da sve što taj mališan bude kazao treba shvatati ozbiljno.

Kad su izašli odande, roditelji su zahtevali od Ilije da nikad više nikome ne priča šta je video ili čuo; biti prorok značilo je imati veze sa vlašću, a to je uvek opasno.

Bilo kako bilo, nikad Ilija nije čuo ništa što bi moglo zanimati sveštenike ili kraljeve. Razgovarao je jedino sa svojim anđelom čuvarom i slušao savete koji su se ticali njegovog ličnog života; s vremena na vreme javljala su mu se priviđenja koja nije uspevao da shvati – daleki okeani, planine naseljene čudnovatim bićima, točkovi s krilima i očima. Kad bi se priviđenja raspršila, on bi – povinujući se svojim roditeljima – činio sve da ih što pre zaboravi.

To je bio razlog što su se glasovi i vizije sve više proređivali. Njegovi roditelji su bili zadovoljni i nisu više doticali tu temu. Kad je dovoljno stasao da bi mogao da izdržava samog sebe, pozajmili su mu novac da otvori malu stolarsku radionicu.

Na svakom koraku s poštovanjem je gledao u druge proroke koji su koračali ulicama Gileade, u kožnim ogrtačima i sa pojasevima, govoreći da ih je Bog izabrao da povedu izabrani narod. Zaista, to nije bila njegova sudbina; nikada on ne bi mogao dospeti u stanje zanosa plešući ili bičujući sebe, što je bilo uobičajeno među onima koji se „ushićuju Božjim glasom“ – zato što se plašio bola. Nikada ne bi prošetao ulicama Gileade pokazujući s ponosom ožiljke od gvozdenih lanaca zadobijene u stanju zanosa – bio je isuviše stidljiv za tako nešto.

Ilija je sebe smatrao običnom osobom, koja se odevala kao i sve ostale i stavljala na muke jedino svoju dušu